

Cervical cancer screening

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

นพ.ปิยวัฒน์ เถาวหุตานนท์

สถาบันมะเร็งแห่งชาติ

TSCCP

CANCER CONTROL

Priorities and strategies for the eight most common cancer worldwide¹

Site of cancer ²	Prevention	Early diagnosis	Curative ³ therapy	Pain relief and palliative care
Liver	++	-	-	++
Lung	++	-	-	++
Cervix	+	++	++	++
Breast	+	++	++	++
Stomach	+	-	-	++
Colon / rectum	+	-	+	++
Mouth / pharynx	++	+	++	++
Oesophagus	+	-	-	++

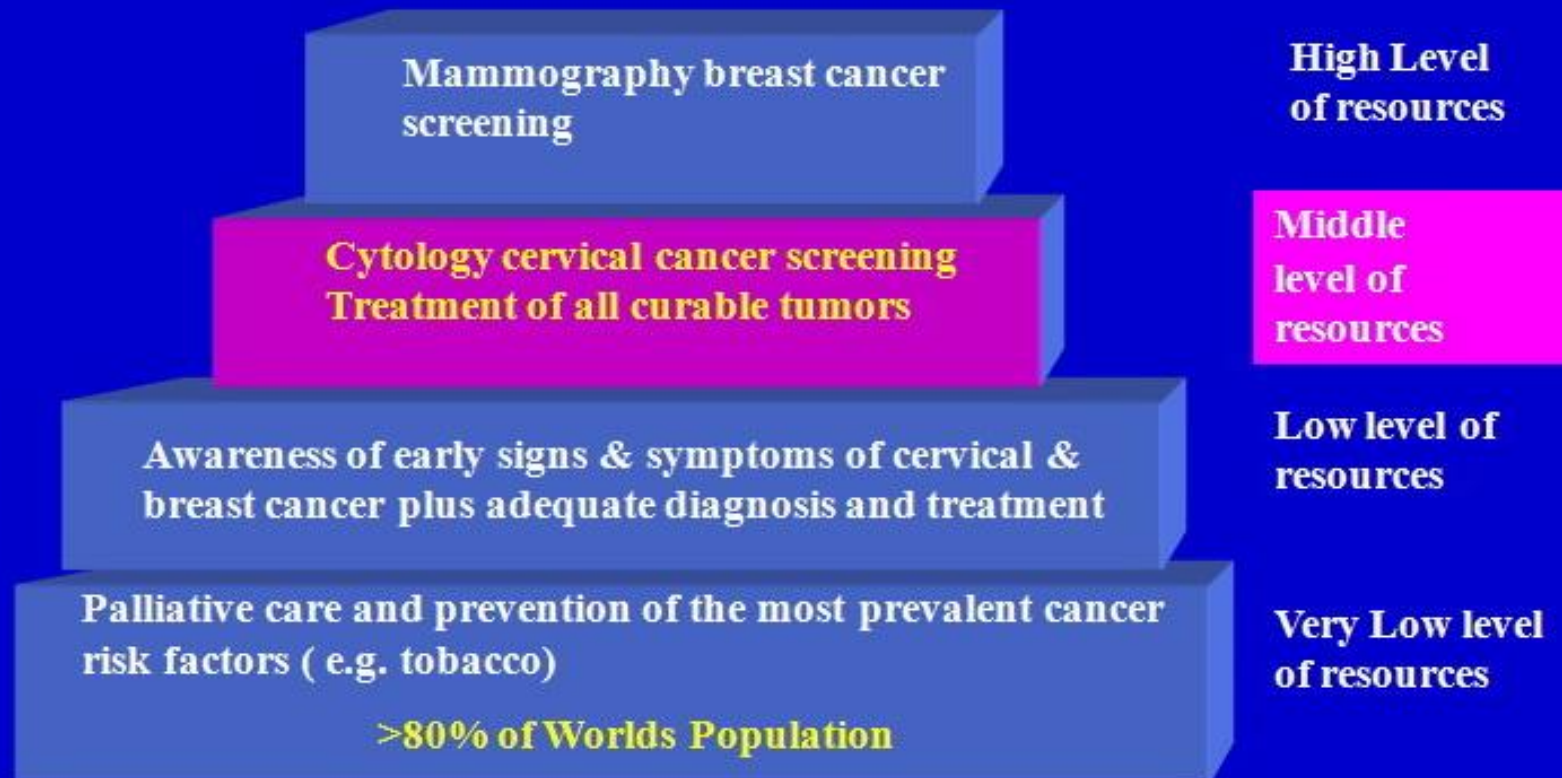
¹ Adapted from reference 4.

² Listed in order of global prevalence

³ For the majority of cases, provided that there is early diagnosis

++ effective   + partly effective   - ineffective

**WHO promotes the stepwise
implementation of interventions
according to the level of resources**

World Health Organization. Used with permission

Cervical cancer screening tests

- Conventional cervical cytology
  - the Pap smear
- Liquid-based cytology
- HPV-DNA testing, genotyping (type 16, 18)
- *HPV E6/E7 mRNA testing
- *Biomarker: p16/Ki-67

Pap smear

- Introducing a comprehensive Pap test screening program into a population has the potential to reduce the risk of developing cervical cancer by 60%.

- With **regular screening**, early detection and treatment of precancerous lesions (CIN) is possible, which helps to **reduce the incidence of cervical cancer***.
- Screening has also **decreased cervical cancer mortality**, as early stage cervical cancer has a high survival rate.

- Meta-analyses suggest that the sensitivity of a single Pap test for CIN 2/3 or higher is **50% to 60%***.
- Low Pap test sensitivity has been attributed to a combination of poor sample collection (5%–10% of all slides), incorrect slide preparation, and lab interpretation errors.

* Wright Jr TC. Cervical cancer screening in the 21st century: is it time to retire the PAP smear? Clin Obstet Gynecol Jun 2007;50(2):313–23.

การตรวจคัดกรองโดยการตรวจเซลล์วิทยาของปากมดลูก (RTCOC)

- การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก โดยการตรวจเซลล์วิทยาทั้งแบบ conventional Papanicolaou smear และ liquid-based cytology ถือเป็นวิธีมาตรฐานทั้ง 2 วิธี
- การตรวจ liquid-based cytology มีข้อดี คือ สามารถช่วยแก้ปัญหาการเก็บตัวอย่างที่ไม่เพียงพอ ลดอัตราการเกิดผลลบลง ลดระยะเวลาที่ใช้ในการแปลผลของนักเซลล์วิทยาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความคุ้มค่า (cost-effectiveness) มากกว่าวิธี conventional Pap smear

ตารางที่ 1 การรายงานผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วย The 2001 Bethesda System โดยสังเขป ^[5]

Adequacy of smear for evaluation

Negative for intraepithelial lesion or malignancy

Epithelial cell abnormalities

Squamous cell

- Atypical squamous cells
  - of undetermined significance (ASC-US)
  - cannot exclude HSIL (ASC-H)
- Low grade squamous intraepithelial lesion (LSIL)
  - encompassing HPV / mild dysplasia / CIN I
- High grade squamous intraepithelial lesion (HSIL)
  - encompassing moderate and severe dysplasia, CIS, CIN II and CIN III
- Squamous cell carcinoma (SCC)

Glandular cell

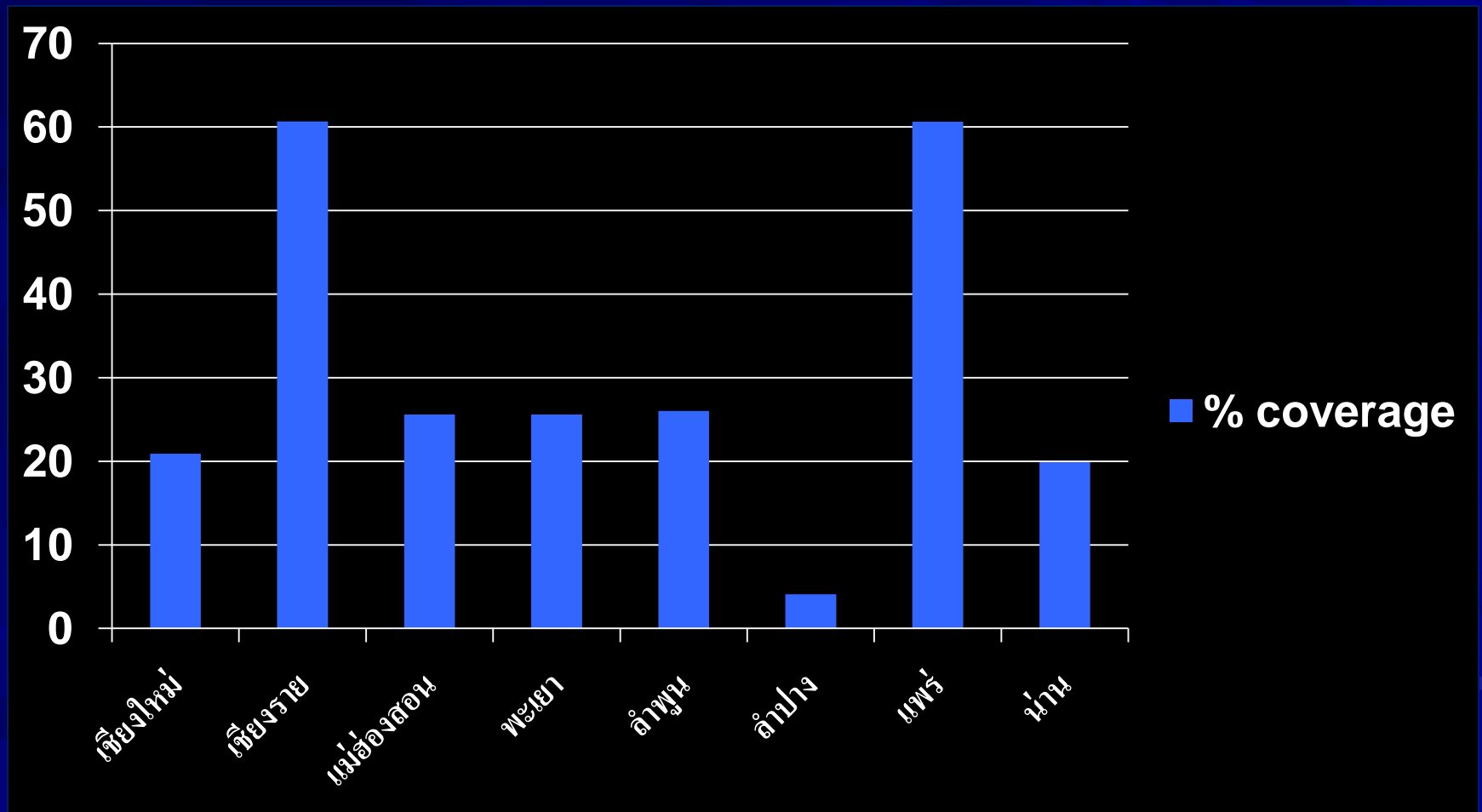
- Atypical glandular cells, not otherwise specified (AGC-NOS)
- Atypical glandular cells, favor neoplastic (AGC-FN)
- Endocervical adenocarcinoma in situ (AIS)
- Adenocarcinoma

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการรายงานผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกโดยเซลล์วิทยาาระบบต่างๆ ^[5-9]

Papanicolaou class system	World Health Organization	CIN	Bethesda System
Class I			Within normal limits
Class II			Benign cellular changes, ASC
Class III	Mild dysplasia	CIN I	Low-grade SIL
	Moderate dysplasia	CIN II	High-grade SIL
	Severe dysplasia	CIN III	High-grade SIL
Class IV	Carcinoma in situ	CIN III	High-grade SIL
Class V	Microinvasive carcinoma	Invasive carcinoma	Invasive carcinoma
	Invasive carcinoma		

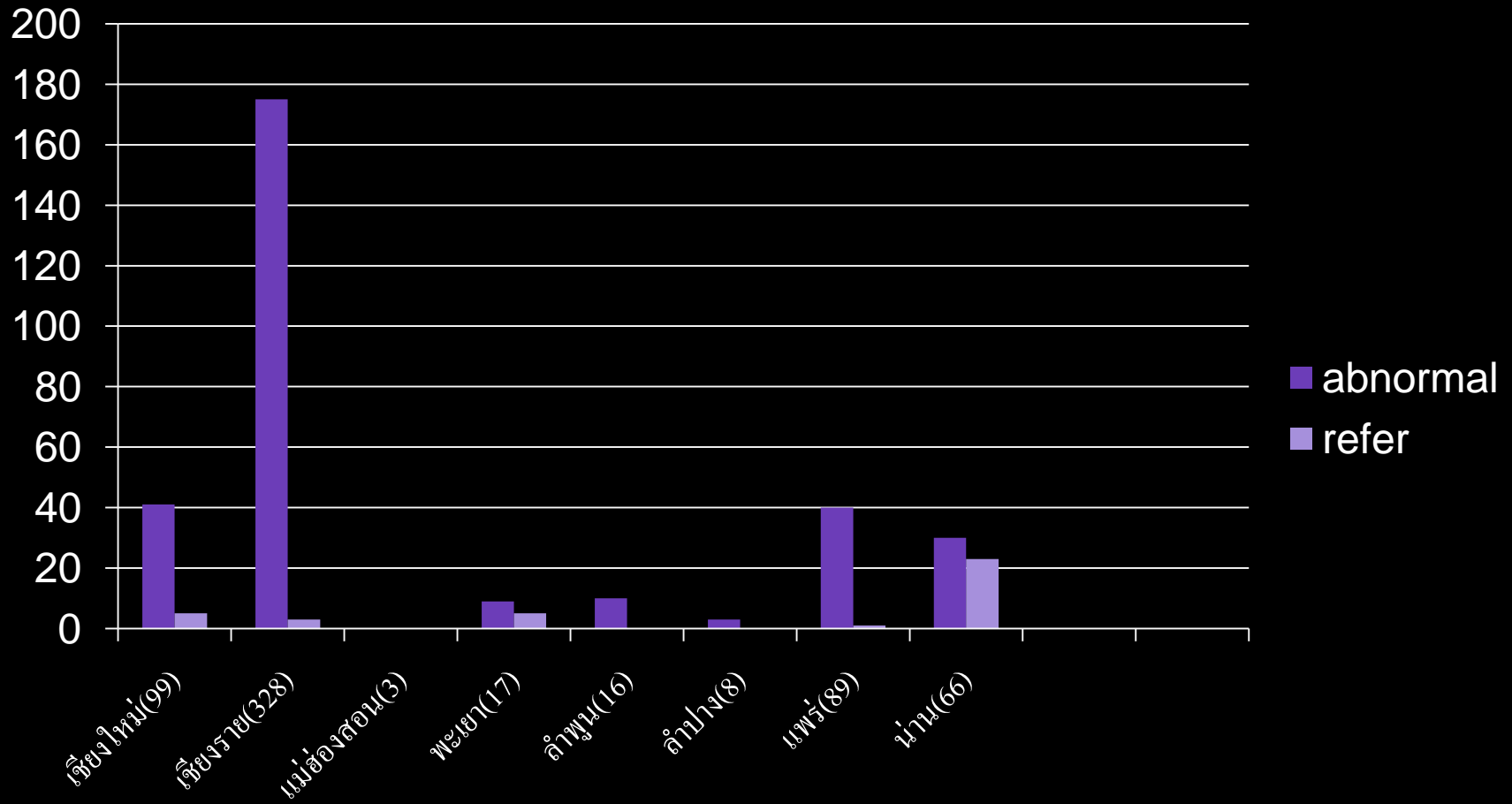
Abbreviations: CIN, cervical intraepithelial neoplasia; ASC, atypical squamous cells; SIL, squamous intraepithelial lesions.

Coverage ของการทำ Pap smear

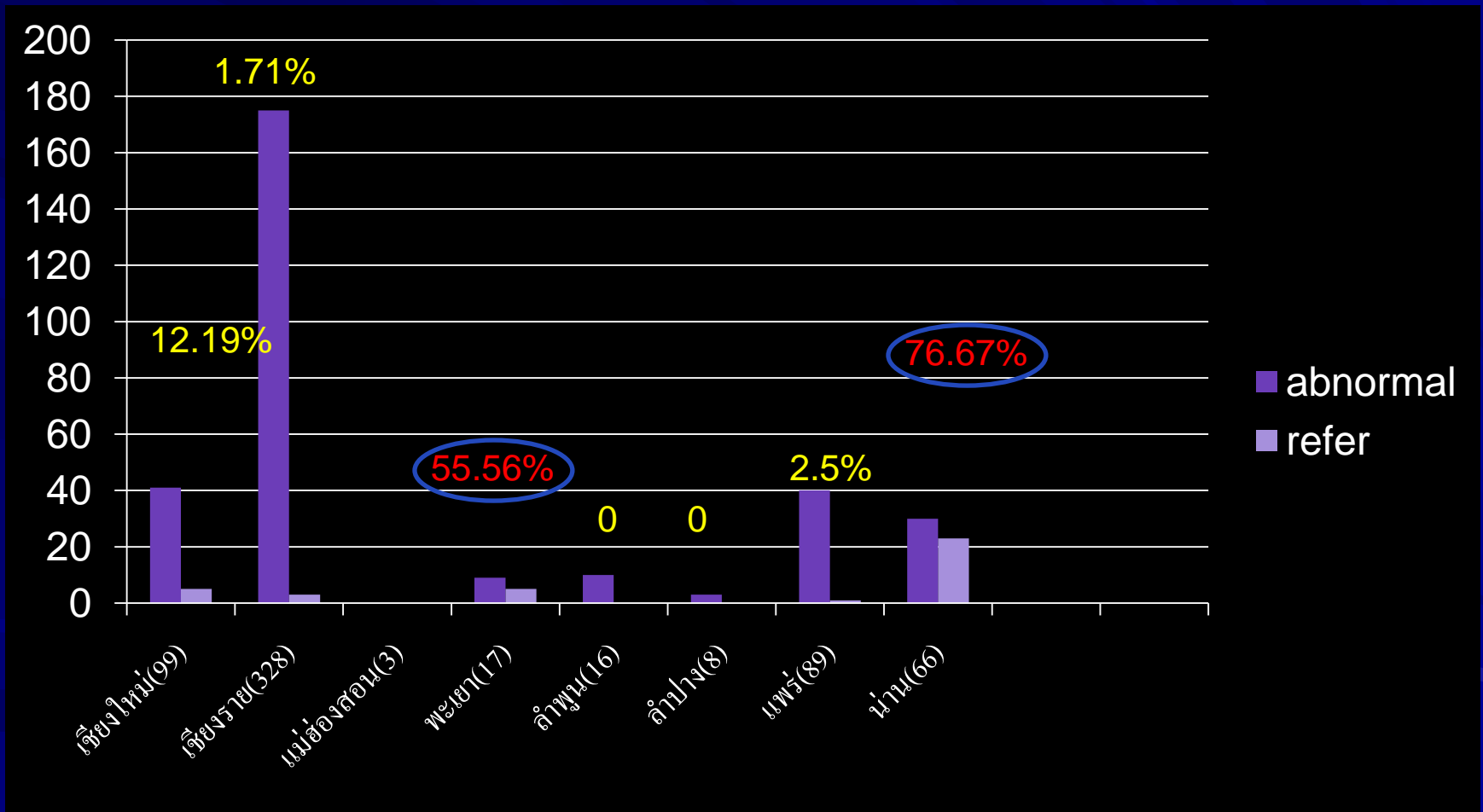

ข้อมูล ณ วันที่ 12 กค 2558

Abnormal pap smear

Percent of refer

การทำ Pap Smear ที่ไม่มีคุณภาพ

	ปีงบประมาณ					รวมทั้งหมด
	2553	2554	2555	2556	2557	
ประชากรเป้าหมาย (30-60 ปี)	1,915,568	1,915,568	1,915,568	1,915,568	1,915,568	9,577,840
การคัดกรอง กลุ่มเป้าหมาย (30-60ปี)	2,168,248	1,713,490	1,500,413	1,247,051	1,008,024	7,637,226
การทำ Pap Smear ที่ไม่มีคุณภาพ	12,062 0.56%	7,752 0.45%	4,768 0.32%	6,029 0.48%	4,991 0.5%	35,602 0.47%

เทคนิคการทำ PAP SMEAR อย่างมีคุณภาพ

“PAP SMEAR” คือ

วิธีการตรวจคัดกรอง

หาระยะก่อนเป็นมะเร็งของปากมดลูก

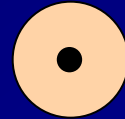
secondary prevention

หลักการทำให้ PAP SMEAR

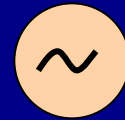
- เก็บเซลล์เยื่อบุปากมดลูก โดยใช้ Spatula นำมาป้ายบน Frosted End Glass Slide
- นำ Slide ไปแช่ใน Fixative (น้ำยารักษาสภาพเซลล์) ประมาณ 30 นาที แล้วทำให้แห้ง
- นำ Slide ไปย้อมโดยวิธี Papanicolaou Staining Method
- นำ Slide มาตรวจดูเซลล์ โดย Light Microscope
- รายงานผล แปลผล วางแผนการรักษา ตามคนไข้

ลักษณะต่างๆ ของ External OS ของ Cervix

ไม่เคยคลอด

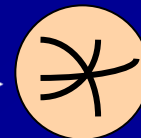
ผ่านการคลอดมาแล้ว เรียกว่า Bilat. Tear

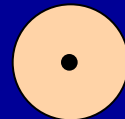
ผ่านการคลอดมาแล้ว เรียกว่า Deep Bilat. Tear

ผ่านการคลอดมาแล้ว เรียกว่า Stellate Tear

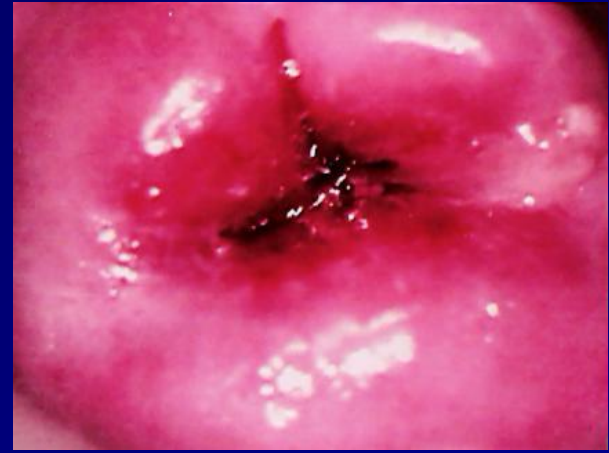

Post Menopausal Cervix

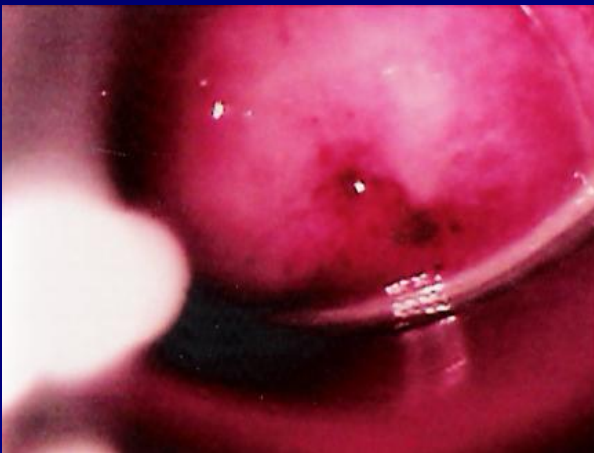

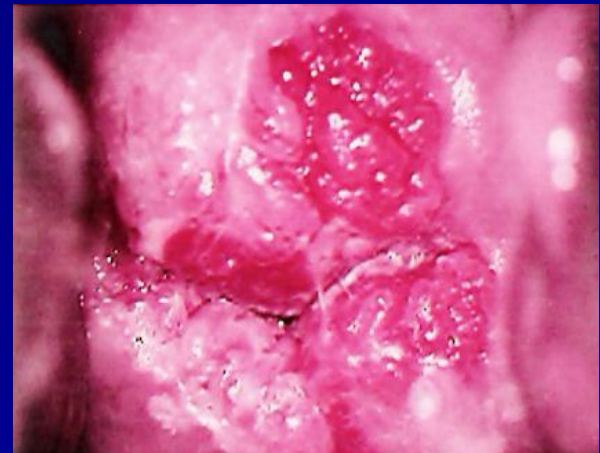
ยังไม่เคยคลอด

ผ่านการคลอดแล้ว

Menopausal Women

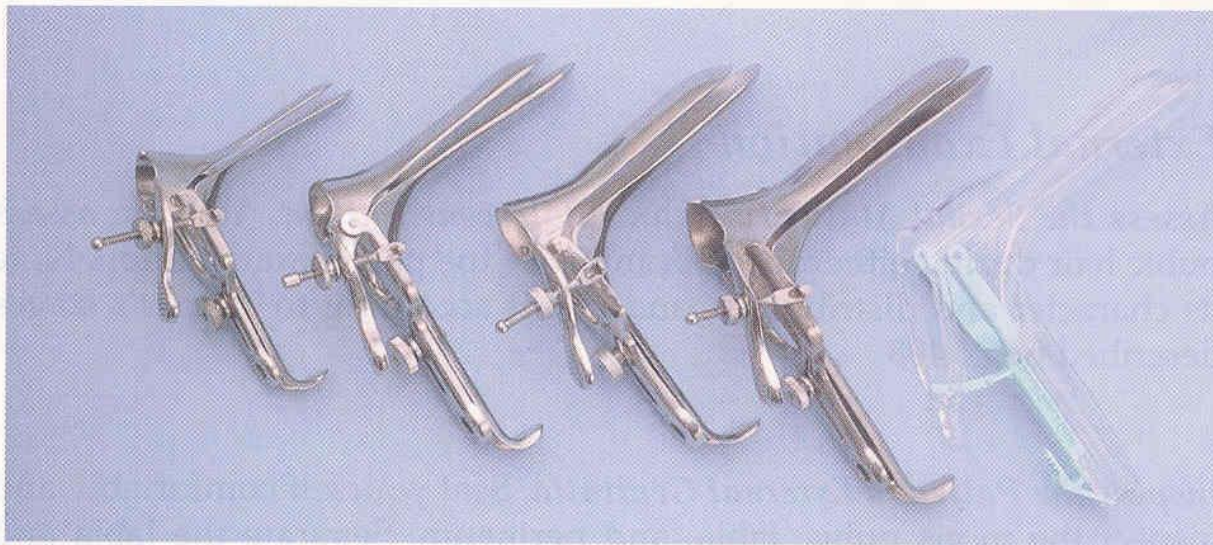
Severe Dysplasia

ขั้นตอนการทำ Pap smear

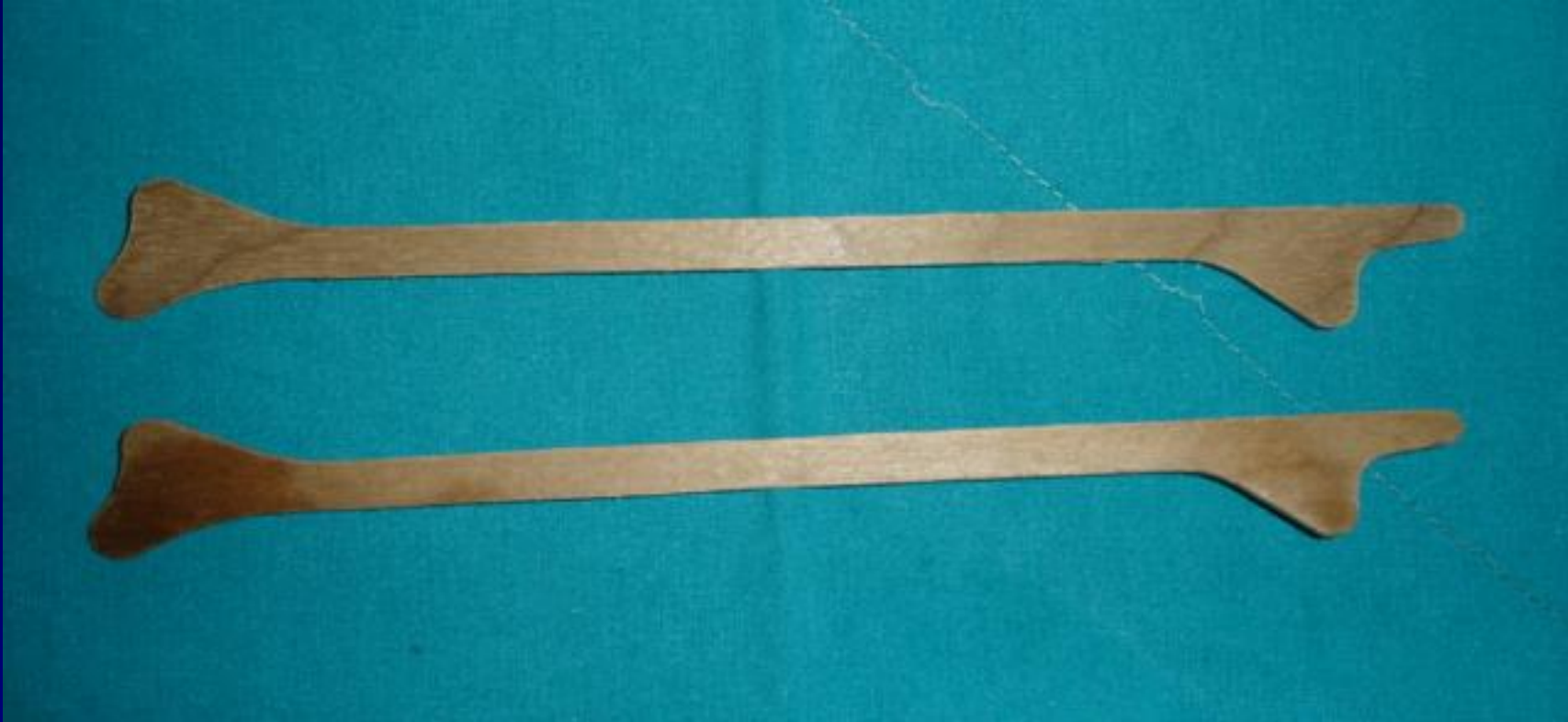
Getting a Pap test

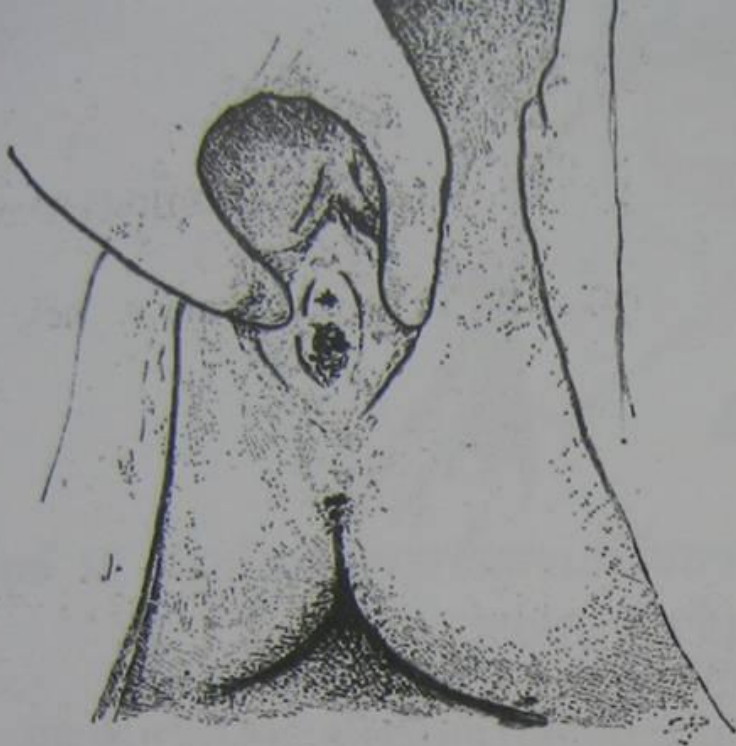

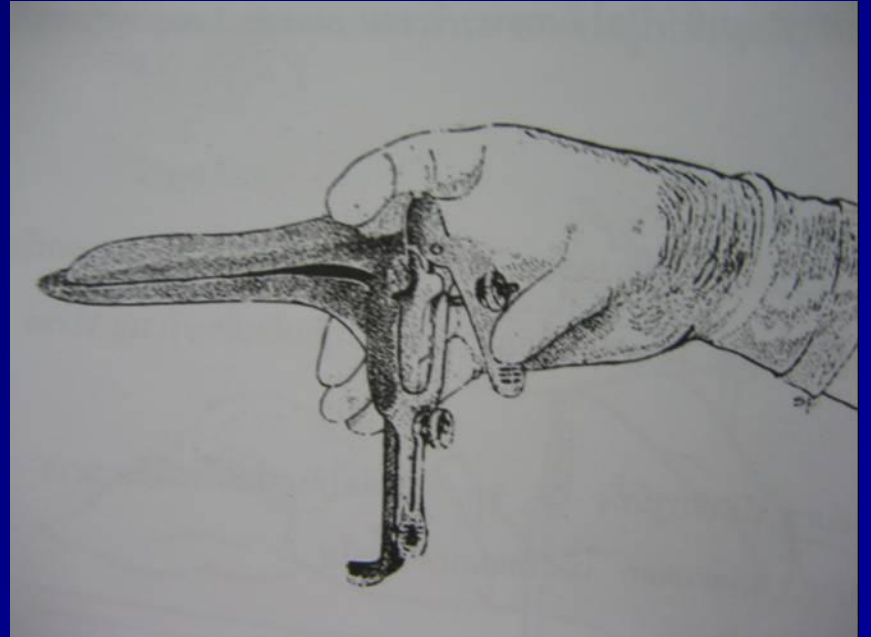
Speculae, from left to right: small metal Pedersen, medium metal Pedersen, medium metal Graves, large metal Graves, and large plastic Pedersen

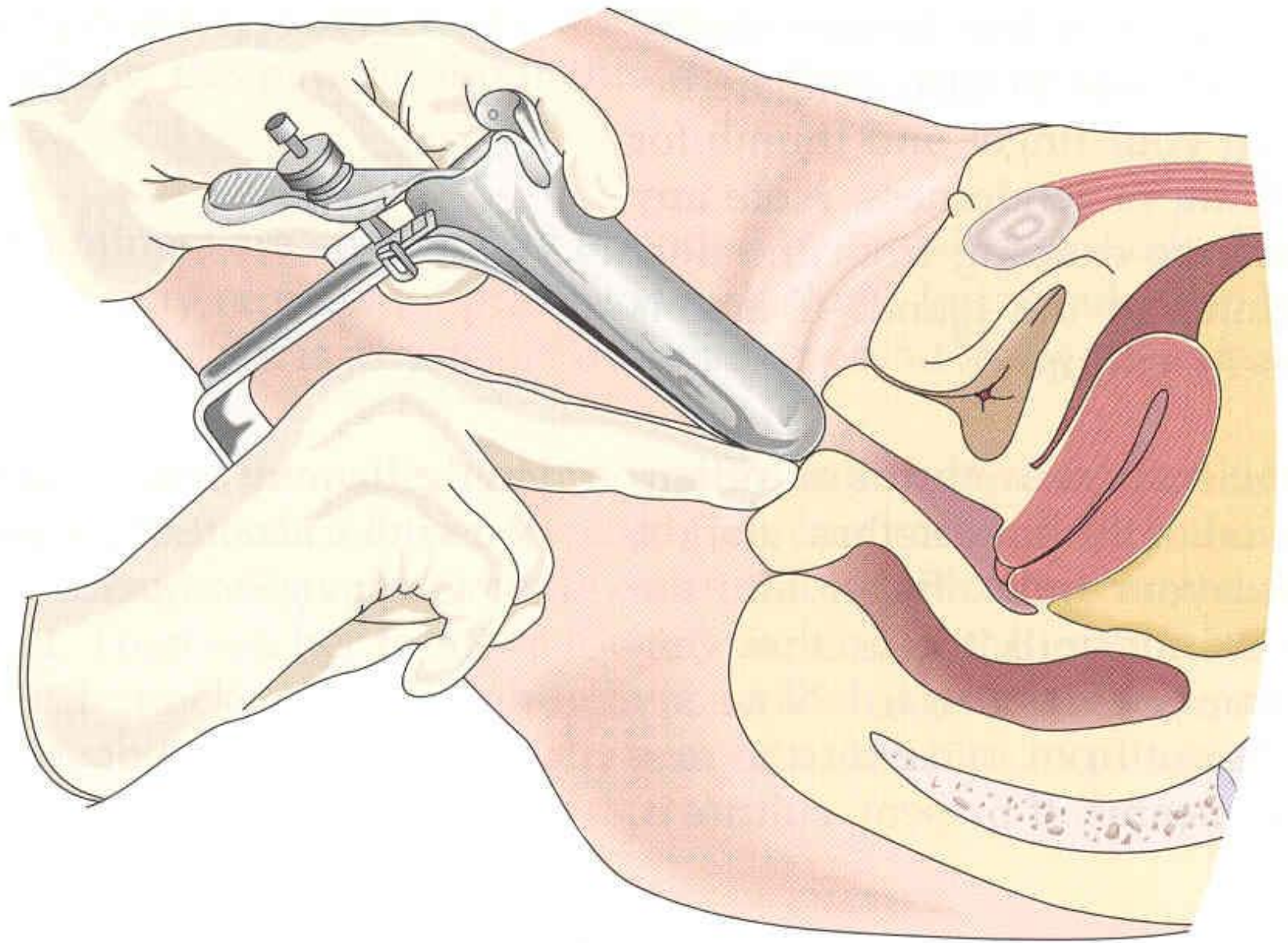

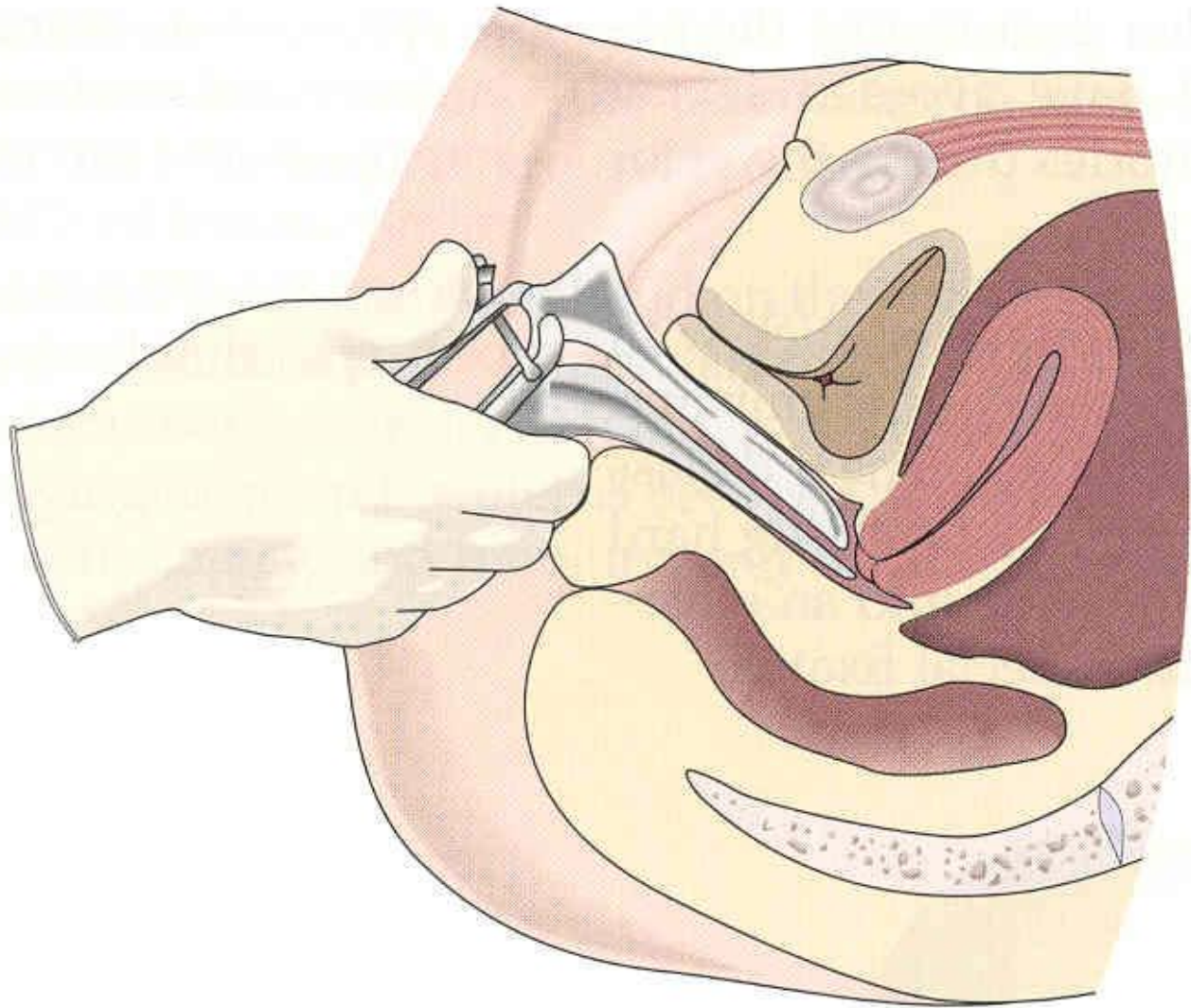

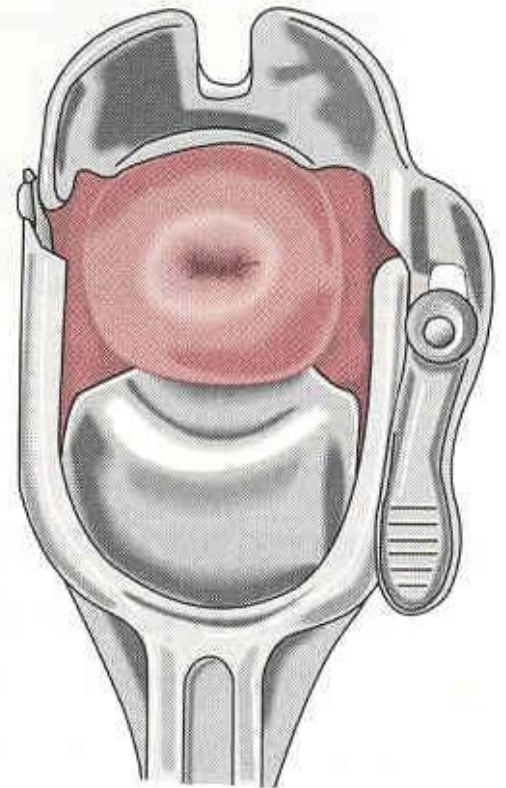
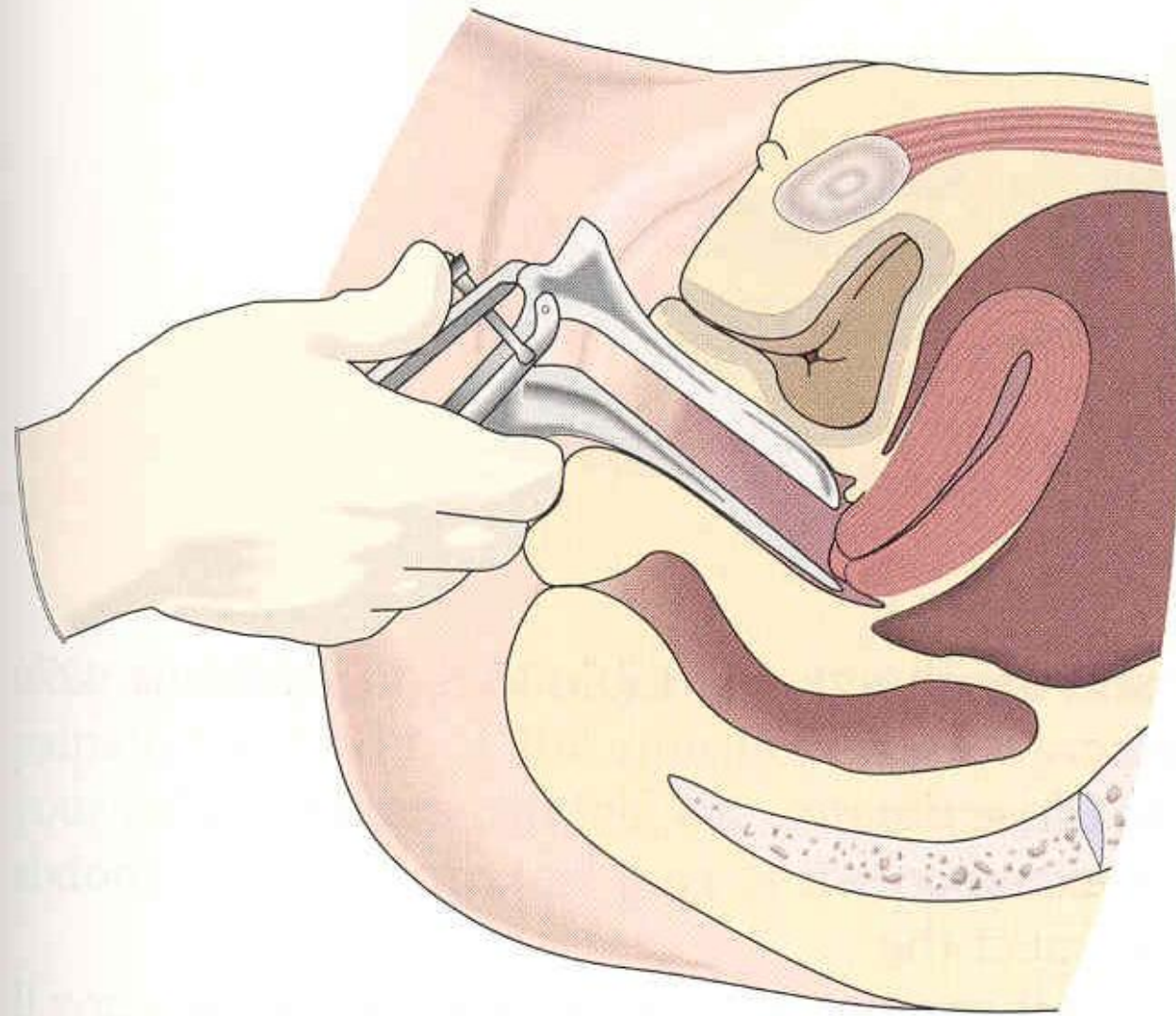
ไม่ควรนำมาใช้

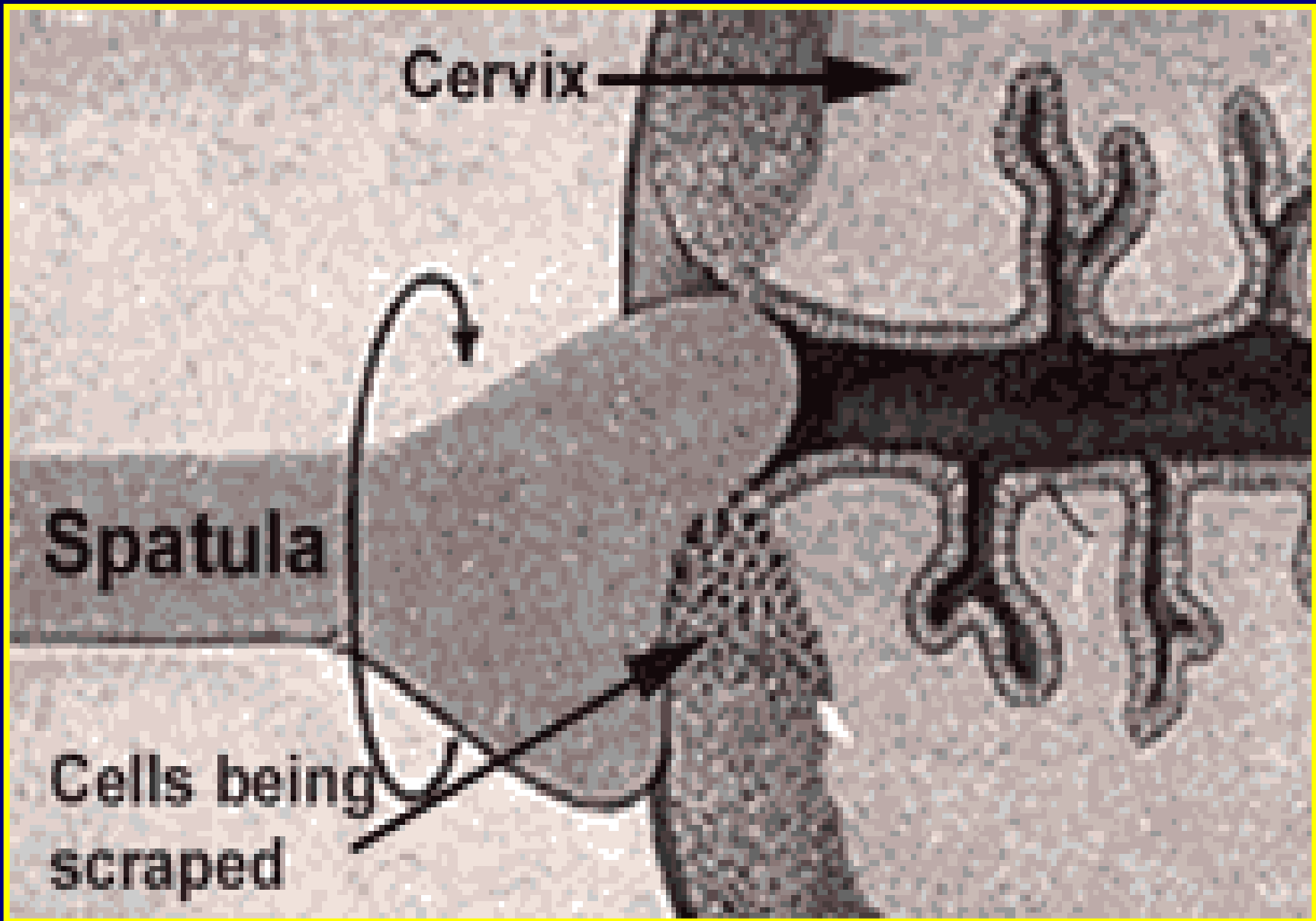

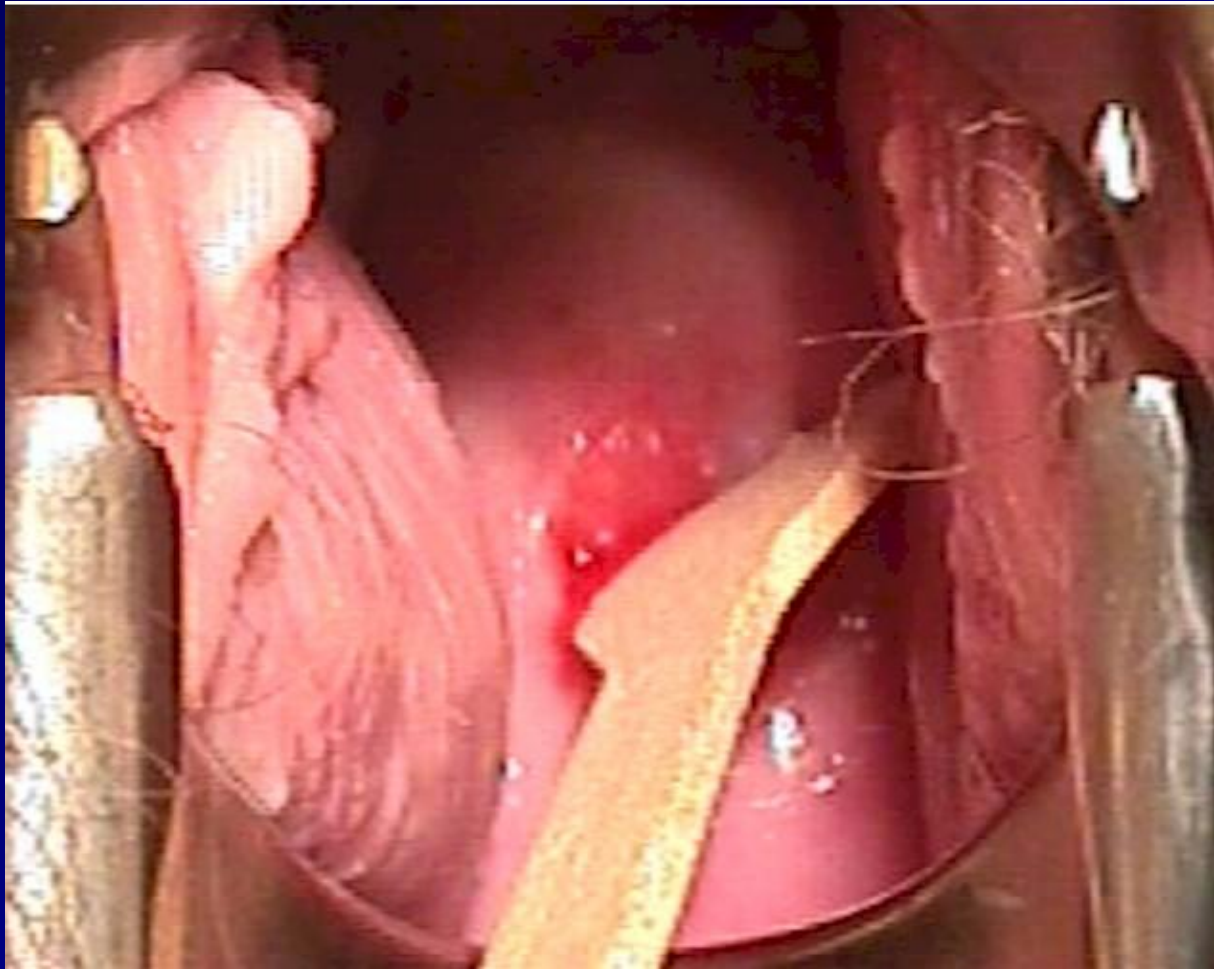

a. ovum spread on
10 mm x 75 mm slide

b. brush used
on slide

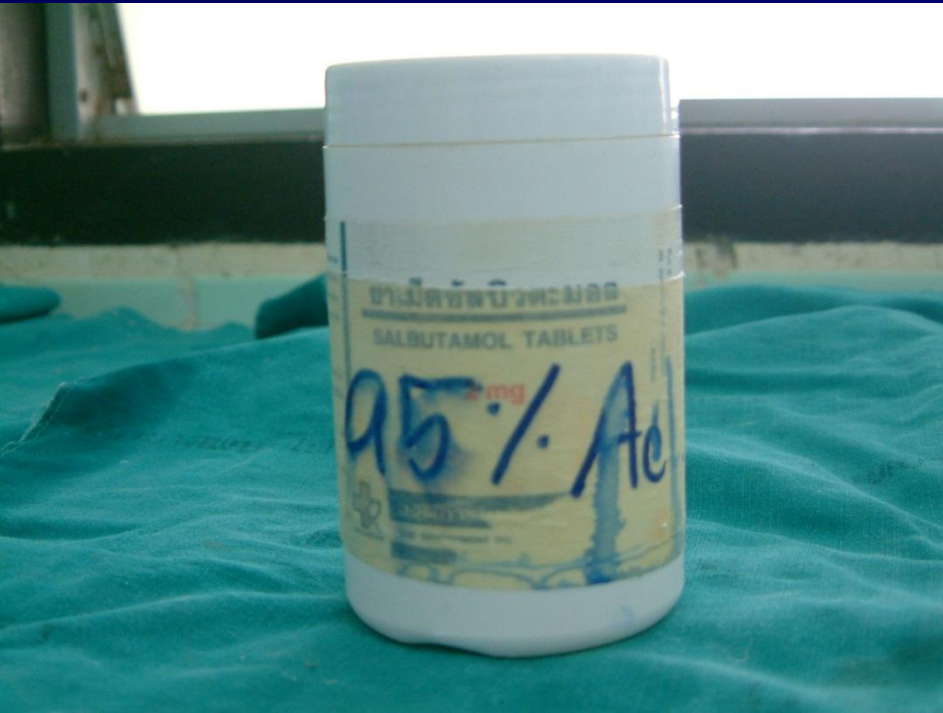

c. ovum spread on slide

ควรป้ายให้บางพอดี

ป้ายไปในทิศทางเดียวกัน

ป้ายให้เต็ม slide

ตัวอย่างการบันทึกผล

- MIUB (NIUB)...normal
- Vagina.....normal mucosa, normal discharge
- Cervix.....no mass, no erosion, normal discharge
- Uterus.....normal size , retroversion, smooth surface
- Adnexa.....no mass , not tender
- *Cul-de-sac...no bulging*
- *RV.....no rectal shelf*

ตัวอย่างการบันทึกผล

- **MIUB (NIUB)...Bartholin cyst**
- **Vagina...purulent discharge**
- **Cervix...cauliflower mass 2x2 cm, bleeding per os**
- **Uterus...enlarged uterus 14 wks size, nodular, firm ,
not tender, movable**
- **Adnexa....Rt adnexal mass 15x15 cm, cystic consistency,
marked tender, fixed**
- *Cul-de-sac...bulging not tender*
- *RV...no rectal shelf*

หลักการทำให้ Pap Smear ที่มีคุณภาพ ต้องคำนึงถึง

- Adequate Smear
- Adequate Facilities
- ความร่วมมือจากผู้ป่วย

I. หลักการทำ Pap Smear ที่มีคุณภาพ

Adequate Smear ต้องเก็บเซลล์จาก

- Ectocervix → Squamous Cell
- Endocervix → Endocervical Cell or Glandular Cell
- Transformation Zone → Metaplastic Cell

II. Adequate Facilities

- เตียง
- Light Source
- Vaginal Speculum ขนาดต่างๆ
- ถังมือ No. พอเหมาะกับมือผู้ตรวจ
- Spatula ที่เหมาะสมจะเก็บเซลล์ทั้งใน Endo cx, Ecto cx และ T-Zone
- Frosted end glass slide
- Fixative (น้ำยารักษาสภาพเซลล์)
- ภาชนะสำหรับใส่ Slide ที่ Smear แล้ว
- น้ำยาทำความสะอาดบริเวณ Vulva ก่อนใส่ Speculum
- Uterine Packing Forceps
- สำลี หรือ Gauze ที่จะใช้ในกรณีที่มีเลือดออก (Bleeding) จากการทำ Biopsy หรือการทำ Twisting Polyp
- Antiseptic Solution

III. ความร่วมมือจากผู้มารับการตรวจ

- ให้ข้อมูลการตรวจ Pap smear แก่ผู้มารับการตรวจ ให้มีความมั่นใจ อบอุ่น และรู้สึกผ่อนคลาย
- แนะนำให้ผู้มารับการตรวจมีความร่วมมือในการตรวจ ไม่เกร็ง ไม่หนีบขา จะทำให้ใส่ Speculum ได้สะดวก และมองเห็น Cervix ชัดเจน

Fixative

- คือน้ำยาที่ใช้รักษาสภาพเซลล์ก่อนที่จะนำไปย้อม โดยวิธี Papanicolaou Staining
- สามารถฆ่า Bacteria และ Inactivate Enzyme ได้
- วิธีเก็บรักษาสภาพเซลล์จะต้องเหมาะสมและเข้ากันได้กับวิธีย้อมสี (Fixation method should suit the staining method)
- Papanicolaou Staining Method เป็นวิธีย้อมที่ดีที่สุดสำหรับ Gynecological Smear และ Smear อื่นๆ ที่มี Mucous เช่น Sputum, Gastric Content etc.

Common Fixative

- 95% Ethanol (fast acting, non toxic and reliable)
- Spray Fixative มีหลายชนิด เช่น Spray Fixative. marketed by E. Merck, Mercofix. (Product No. 3981)

ในกรณีที่ผู้รับการตรวจมีเลือดออก Smear จะมี
RBC จำนวนมากเมื่อป้าย Spatula บน Slide แล้ว
ให้นำไปแช่ใน NSS 3-5 นาที แล้วจึงนำไปแช่ใน 95 %
Ethanol ประมาณ 30 นาที เอาขึ้นมาทำให้แห้ง นำไป
ย้อมโดยวิธี Papanicolaou Stain

สรุปเทคนิคการทำ Pap Smear

- เตรียมผู้มารับการตรวจ ชักประวัติ
- เครื่องมือ Slide, Speculum, Spatula, Fixative หรือภาชนะที่จะใส่ Slide ที่ Smear แล้ว ต้องเตรียมพร้อม
- รู้จักเทคนิคการป้าย Spatula ที่เก็บเซลล์มา แล้วลงบน Slide อย่างถูกวิธี
- Slide ที่ Smear แล้ว ต้องแช่ลงใน Fixative อย่างรวดเร็ว
- ระยะเวลาแช่ Slide ใน Fixative ประมาณ 30 นาที

โครงการคัดกรองมะเร็งปากมดลูก 76 จังหวัด
หน่วยทำ Pap smear จังหวัด

Ref.Pap No

Patient's Name

HN

Age

Pap No

Date Taken

เลขที่บัตรประชาชน . . . .

วตป เกิด

ที่อยู่ถาวร

ผู้ทำเสมียร์

ที่อยู่ทะเบียนบ้าน

Cytologic No..... Cytologic Request

Type of Specimen :

Pertinent Clinical History :

Para

ตั้งครรภ์ครั้งสุดท้าย

Yrs. L.M.P

การคุมกำเนิด

Previous treatment :

Clinical Findings :

Clinical Dx :

Last Pap Smear in 5 years

ผู้บันทึกข้อมูล

ผู้รับบริการเคยได้รับการคัดกรองด้วยวิธี VIA :

The Bethesda 2001 Cytologic Report

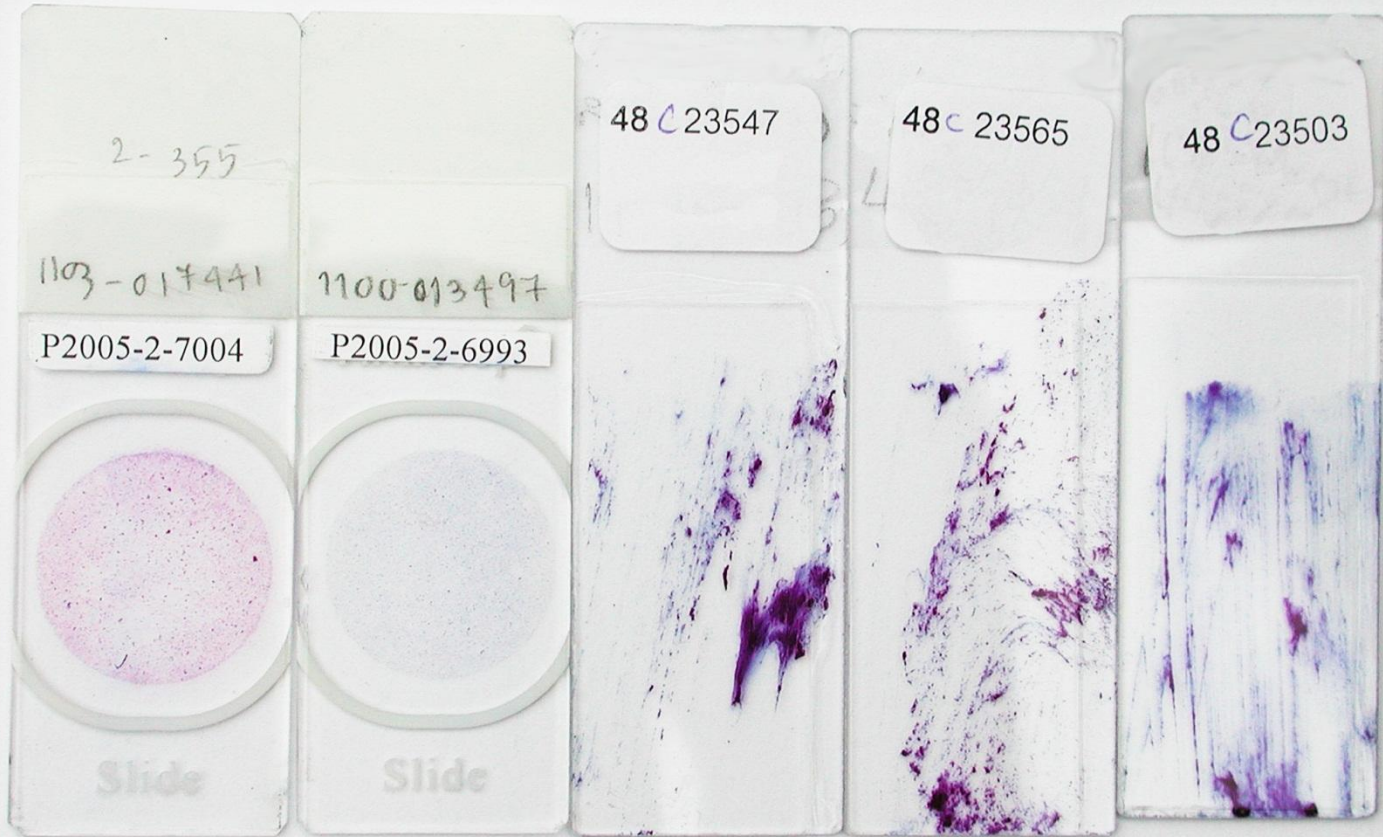
SPECIMEN COLLECTION

“Do Pap Smear
Get 1 slide”

PROBLEMS IN GYNECOLOGIC CYTOLOGY

- **Specimen collection and preservation**
- **Proper staining technique.**
- **Screening and interpretative errors.**

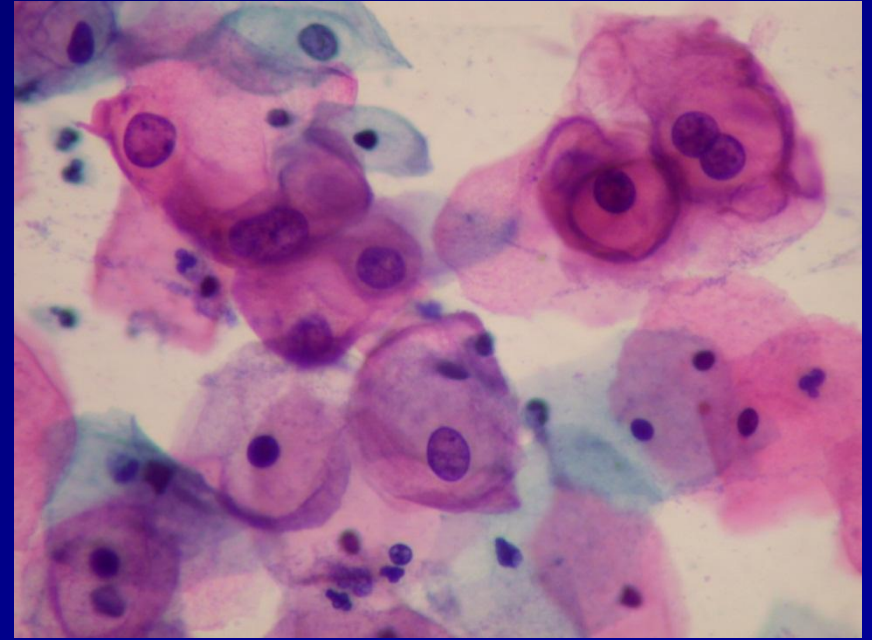
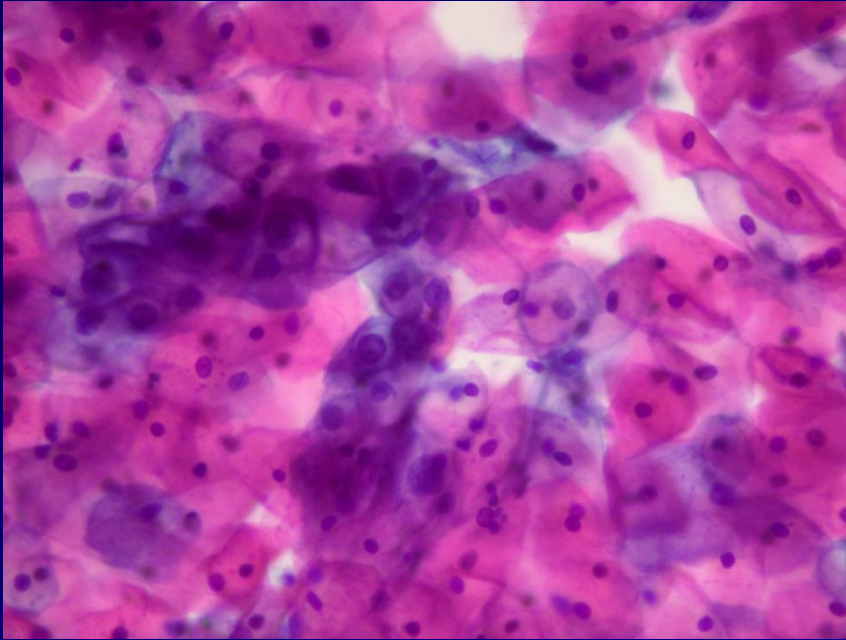
Proper Smear

Improper Smear

Smooth, thin smear

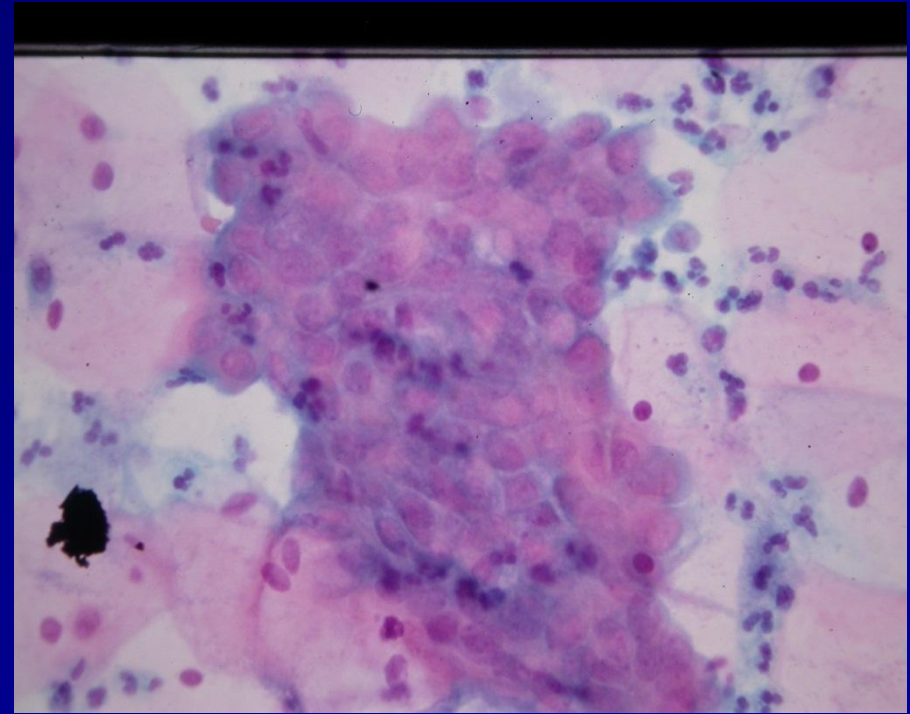
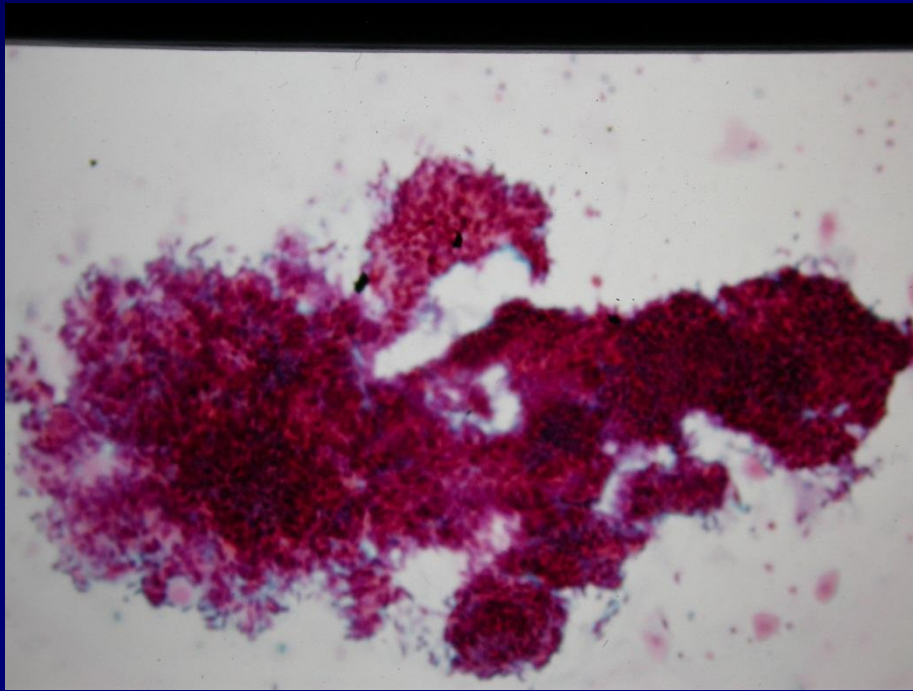
PRESERVATION

- **Immediate fixed**

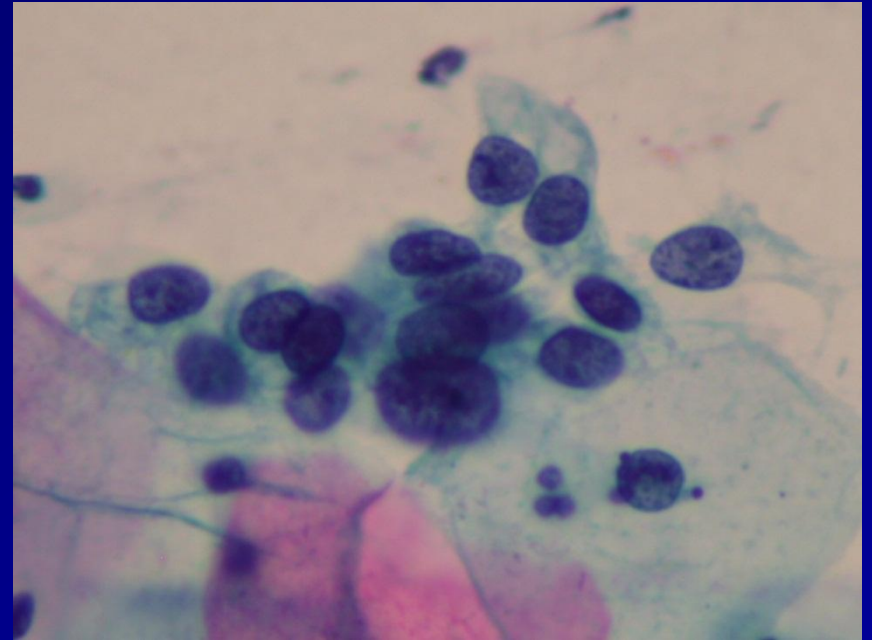
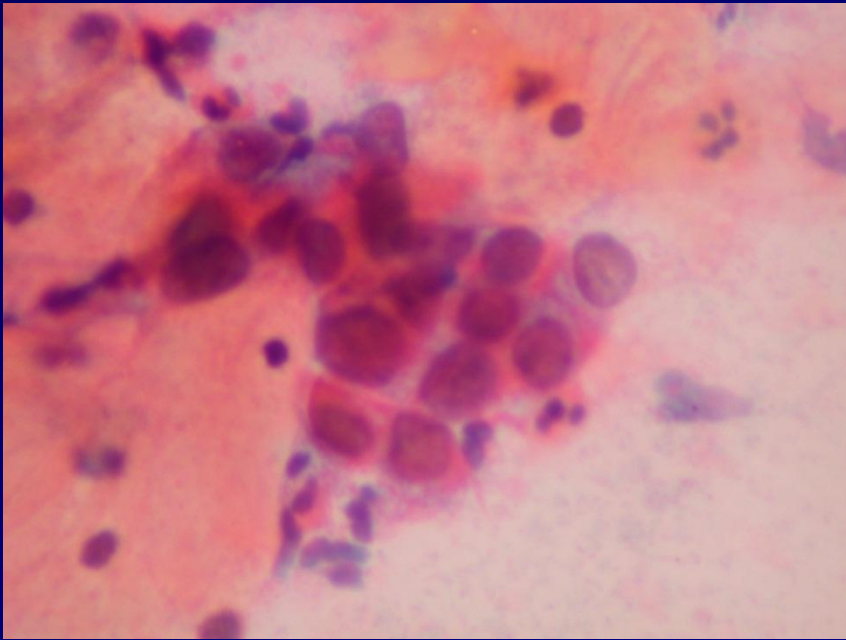
- 95% alcohol as preservative.

- Spray fixation.

Improper fixation

Improper fixation

TIMELINESS OF SPECIMEN

- Fix 30 minutes to over night.
- Keep dry in room temp.
- Delivery to lab. within 7 days

Delivery/transportation

- Keep dry in room temp.
- Delivery to lab within 7 days

Avoid

เรียน สิตาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์
268/1 ถนนพระรามที่ 6
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ
10400

ห้ามโยน หรือฉีก

เรียน สิตาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์
268/1 ถนนพระรามที่ 6
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ
10400

เรียน สิตาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์
268/1 ถนนพระรามที่ 6
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ
10400

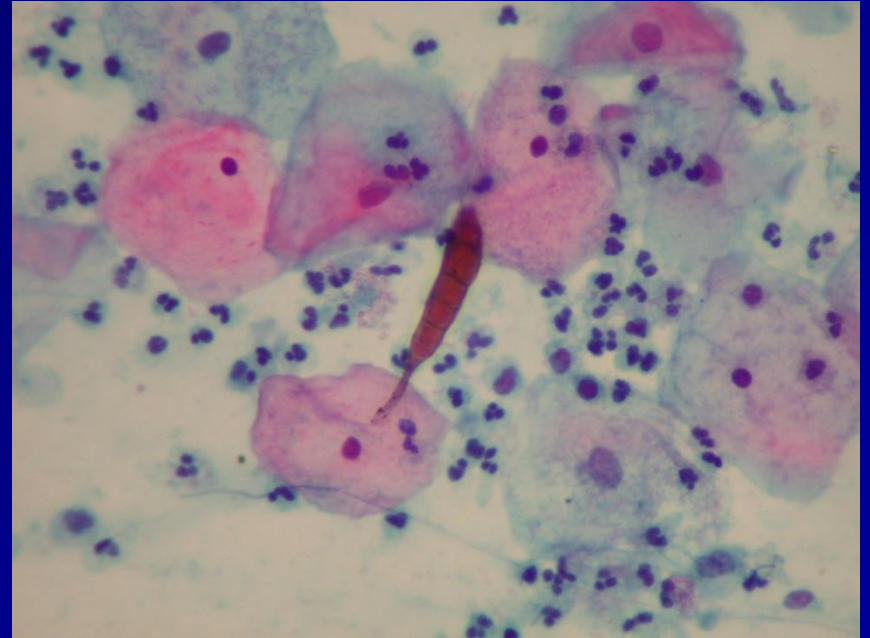

ห้ามโยน หรือฉีก

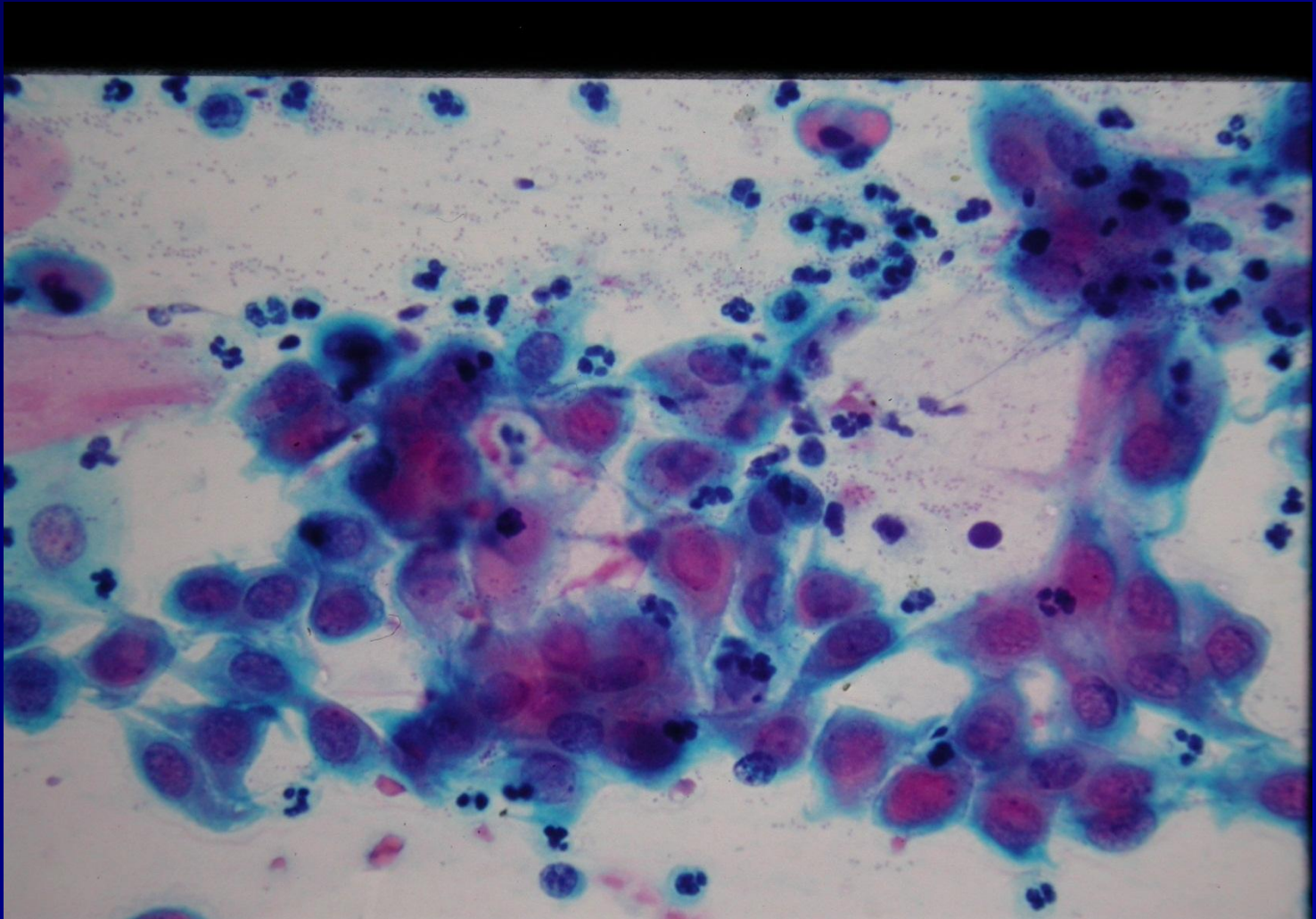
ห้ามโยน หรือฉีก

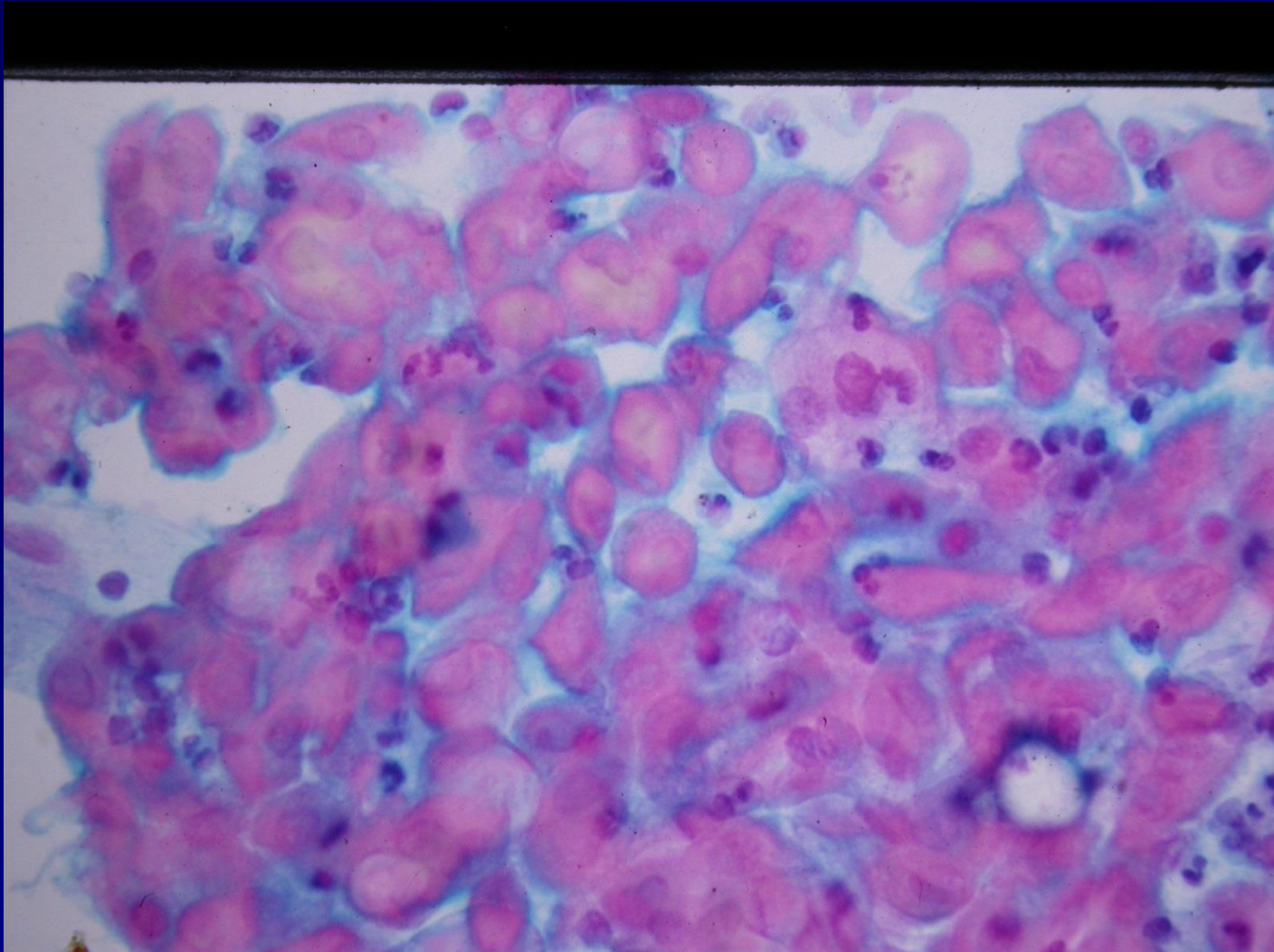
Contamination from keep dry

Delay delivery 7-10 days

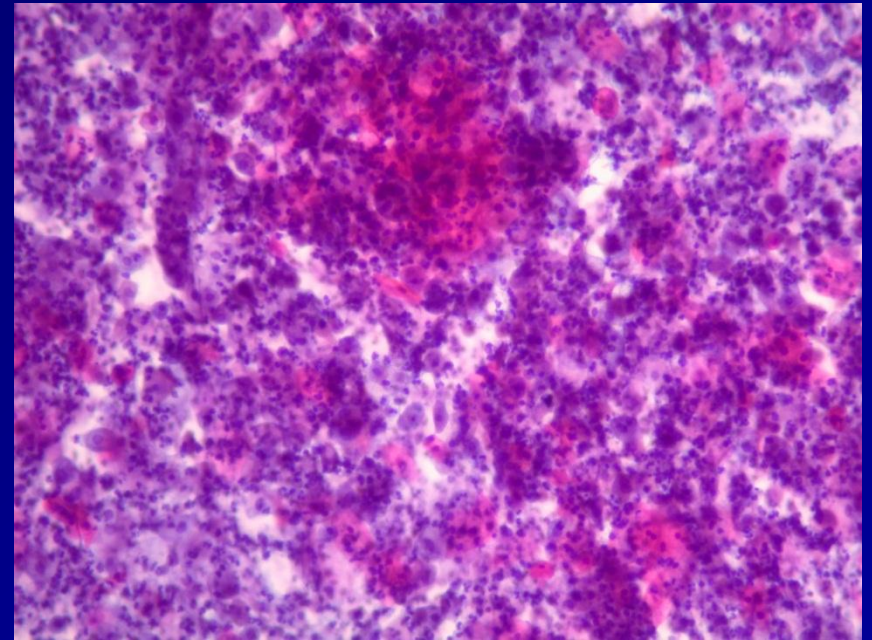
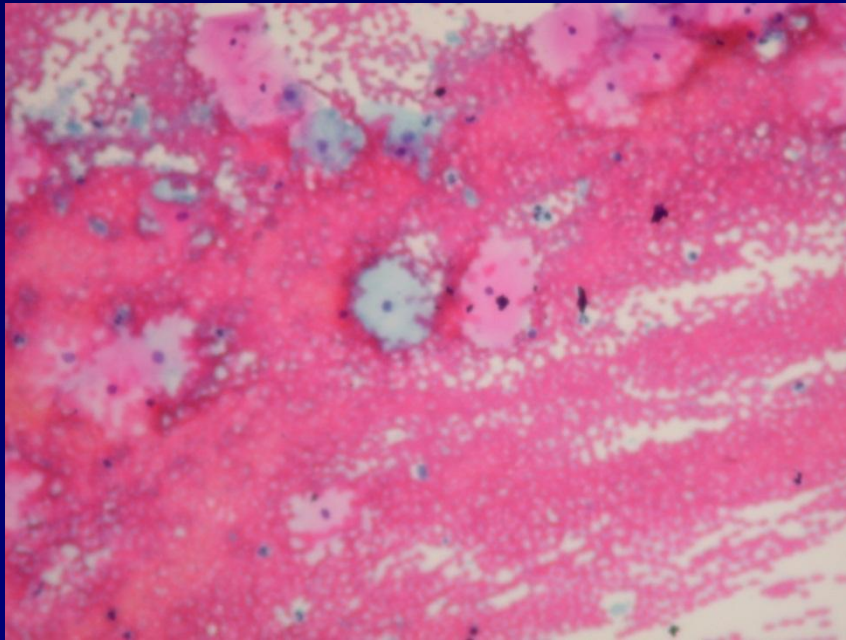

Delay delivery 1 month

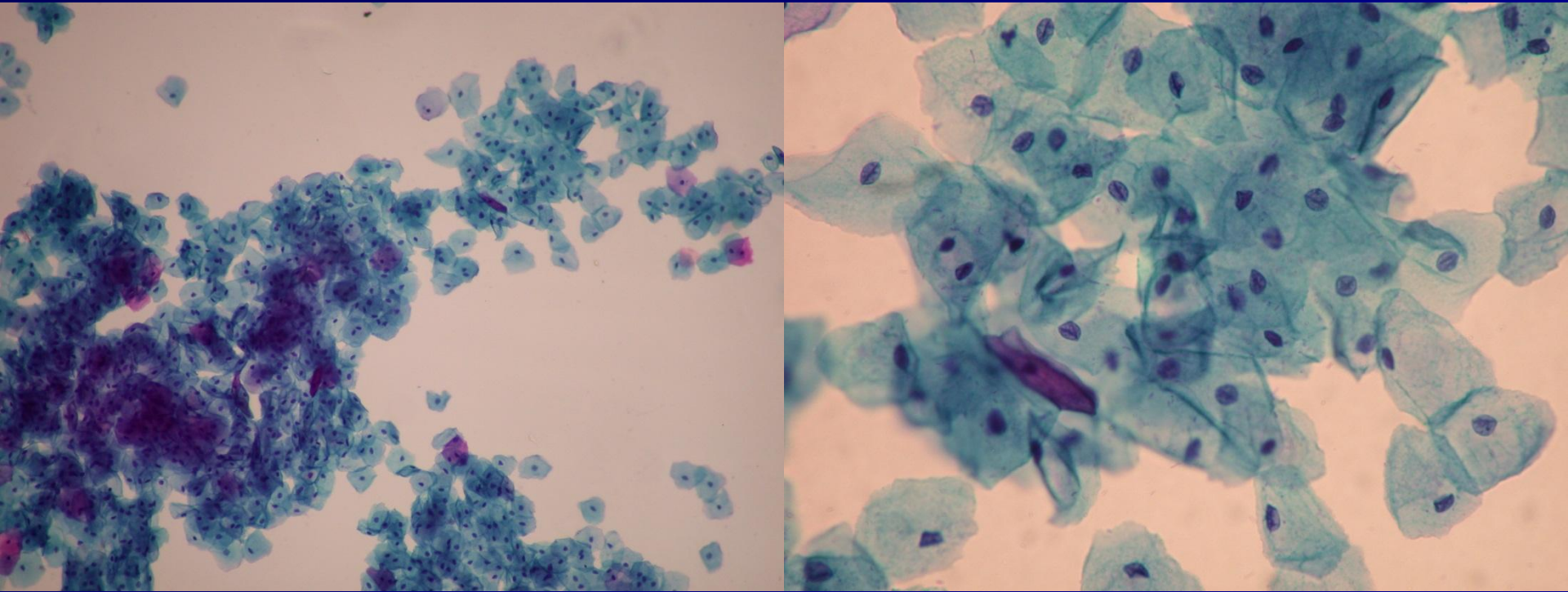
DECREASING
ACCURACY
IN
PAP SMEAR

Decreasing accuracy in Pap smear

Bloody, inflammatory

Decreasing accuracy in Pap smear

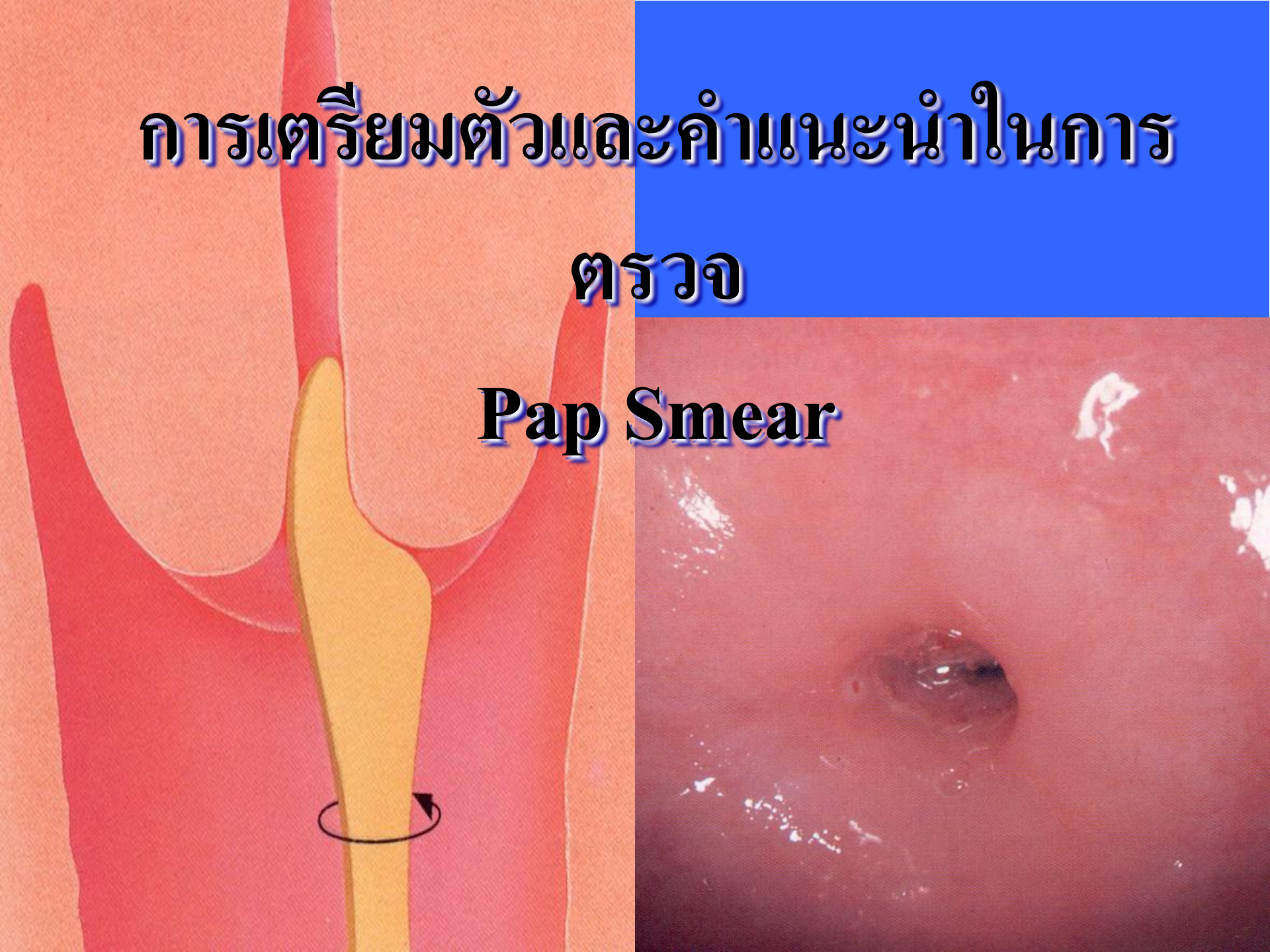

Vaginal douche in 48 hrs

การเตรียมตัวและคำแนะนำในการ

ตรวจ

Pap Smear

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตรวจ

■ วัยเจริญพันธุ์ คือประมาณสัปดาห์ที่ 3

หรือต้นสัปดาห์ที่ 4 ของรอบระดู

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตรวจ

- คุณกำเนิดด้วยฮอร์โมน ตรวจได้ทุกระยะ
- หมดประจำเดือนแล้ว ตรวจได้ทุกระยะ

(อาจใช้ฮอร์โมนช่วยในรายที่เยื่อบุบางและอักเสบ)

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตรวจ

- อายุ 30-60 ปี หรือหลังมีเพศสัมพันธ์
ครั้งแรก 3 ปี
- หลังคลอด 6 สัปดาห์
- ขณะมาฝากครรภ์ครั้งแรก

การเตรียมตัวก่อนรับการตรวจ

- ไม่มีการตรวจภายในมาก่อน 24 ชั่วโมง
- ไม่เหน็บยามาก่อน 24 ชั่วโมง
- ห้ามล้างช่องคลอดมาก่อน 24 ชั่วโมง
- งดเพศสัมพันธ์คืนก่อนมารับการตรวจ

เมื่อตรวจเสร็จแนะนำให้

- เช็ดทำความสะอาดสะอาดอวัยวะเพศและเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว
- พบแพทย์หรือพยาบาลอีกครั้งเพื่อฟังคำอธิบายและแจ้งผลการตรวจภายในเบื้องต้น
- ให้การรักษา หากพบความผิดปกติอื่นร่วมด้วย
- บันทึกผลการตรวจและนัดแจ้งผล

การติดตามหลังตรวจ

- กำหนดเวลาแจ้งผล วิธีแจ้งผล
- หากผลผิดปกติ รีบติดตามผู้ป่วยให้มาตรวจเพิ่มเติมและส่งต่อที่เหมาะสม
- เน้นการตรวจเป็นประจำทุกปีหรือตามอาการหรือตามนโยบาย

Thank you